T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2018 / 107
KARAR NO : 2018 / 214
KARAR TR : 20.4.2018

ÖZET : Davacının üzüm bağı niteliğindeki taşınmazından kamulaştırma yapılmaksızın beton su kanalı geçirilmesi ve bazı üzüm bağlarının sökülmesi nedeniyle uğranıldığı ileri sürülen maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : E.G. adına vekaleten M.G.
Vekili : Av.N.K.
Davalı : Söğüt/Doğanşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av.K.A.

O L A Y : Davacı vekili; Doğanşehir İlçesi, Söğüt beldesine bağlı Elmalı Mahallesi (köyü) Pürçüklü Mevkii tapu kütüğünde kayıtlı, 33 Ada 2 Parsel no'lu 7820 m2.lik üzüm bağının müvekkiline ait olduğunu; Söğüt Beldesi bitişiğindeki kaynak suyundan, Elmalı köyüne giden sulama suyunun, toprak ark vasıtasıyla bu üzüm bağının alt sınırından geçmekteyken; kısa bir süre önce, toprak arkın, Söğüt Belediye Başkanlığı tarafından, beton kanala dönüştürülerek, müvekkilinin bağının ortasından götürüldüğünü; yasal bir kamulaştırma yapılmadığı ve malikine haber verilmediği için, bunun bir bakıma mülkiyet hakkına tecavüz ve fuzulen işgal olduğunu; bununla, uzunlamasına 300 m, enine 10 m kadar üzüm bağının söküldüğünü, seviyesinin düşürüldüğünü, kalan kısmı da dik yamaç oluşturularak heyelana ve toprak kaymasına uygun bir hale getirildiğini, yağmurlar yağdıkça kalan kısmının da kendiliğinden yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kaldığını; 8 dönümlük bağın 3 dönüm kadarının kepçe ve dozerlerle yok edildiğini, kanal ve yol haline getirildiğini; bağın yok edilen kısmının değerinin tahminen 15.000 TL ettiğini; yol kenarında arsa özelliği gösteren üzüm bağının eni daraldığı için, inşaat yapma özelliğini de yitirdiğinden satış değerinin de sıfırlandığını; ayrıca bir- iki metre derinliğinde düz bir yol haline getirilen kısım nedeniyle bağın bütünlüğünün bozulduğunu, kalan kısmın da kullanılmaz hale geldiğini; müvekkilinin İzmir'de ikamet eden, uluslararası sergileri bulunan bir ressam olduğunu, yaz tatillerinde baba yadigarı olan bu bağ için köye gelip, resimler yaparak dinlenmekte iken, bu olay nedeniyle içinde büyük üzüntü ve nefret uyandığı için artık bu taraflara gelmeyeceğini söylediğini, olayın ruhunda derin izler bıraktığını ifade ederek; fazlaya ilişkin talep hakları saklı kalmak kaydıyla, şimdilik 15.000 TL maddi ve 5.000 TL manevi tazminata hükmedilmesi istemiyle 9.11.2012 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

Doğanşehir Asliye Hukuk Mahkemesi;24/12/2015 gün ve E:2012/211, K:2015/372 sayı ile uyuşmazlığın esasını inceleyerek davanın kısmen kabulüne, kısmen reddine karar vermiş; temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 4.Hukuk Dairesi; 27.9.2016 gün ve E:2016/8095, K:2016/9083 sayı ile Mahkemece, davalı belediye hakkında yargı yolu yönünden dava dilekçesinin reddine karar verilmesi gerekirken, işin esasının incelenmesinin usul ve yasaya aykırı bulunduğu gerekçesiyle kararı bozmuştur.

DOĞANŞEHİR ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 23.2.2017 gün ve E:2016/458, K:2017/25 sayı ile, "(…) Taraf vekillerinin verilen kararı temyiz ettikleri, Yargıtay 4. Hukuk Dairesince yapılan temyiz incelemesi sonucunda 27/09/2016 tarihli 2016/8095 Esas 2016/9083 Karar sayılı ilamı ile Mahkememizce verilen 24/12/2015 tarih ve 2012/211 Esas 2015/372 Karar sayılı kararının "11/02/1959 gün ve 17/15 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararının 1. bendinde belirtildiği üzere, bir kamu kurumunun görevlerinden olan bir işi yapmayı kararlaştırması idari bir karar olduğu gibi bu kararı yerine getirmek üzere plan ve proje yapıp o plan ve projeler gereğince iş görmesi de idari kararın sonucu olan idari eylemdir. İdari eylemler nedeniyle uğranıldığı iddia edilen zararlar bakımından İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesi gereğince idareye karşı, idari yargı yerinde tam yargı davası açılması gerekir. Görev sorunu, açıkça veya hiç ileri sürülmese de kendiliğinden (re'sen) dikkate alınır. Mahkemece, davalı belediye hakkında yargı yolu yönünden dava dilekçesinin reddine karar verilmesi gerekirken, işin esasının incelenmesi usul ve yasaya aykırı bulunduğundan kararın bozulması gerekmiştir." gerekçesiyle bozulduğu görülmüştür.

Mahkememizce yapılan yargılama neticesinde davanın kısmen kabulü ile manevi tazminat taleplerinin reddine dair tesis olunan 24/12/2015 tarih ve 2012/211 E., 2015/372 K. Sayılı ilamın temyizen gönderildiği Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 27/09/2016 tarih ve 2016/8095 E., 2016/9083 K. sayılı ilamı ile bozulmasına karar verilmiş, Mahkememiz 2016/458 esasını aldığı görülmüş, bozma ilamı doğrultusunda taraf vekillerinin beyanlarına başvurulmuş, mahkememizce de usul ve yasaya uygun bulunan Yargıtay bozma ilamına uyulmasına karar verilmiştir.

Uygulama ve öğretide, kamu idarelerinin kamu hizmetinin yürütümü sırasında kamu gücü kullanılarak, tek yanlı irade açıklamaları ile yapmış oldukları işlemlerin idari işlem, herhangi bir işlem ya da karara dayanmaksızın gerçekleştirdikleri maddi faaliyetleri ve görevleri ile ilgili hareketsizlikleri de idari eylem olarak tanımlanmıştır. 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı" başlıklı 2. maddesinde; idari dava türleri sayılmıştır. Bu hükme göre, idari davalar; idari işlemler hakkında açılan iptal davaları, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları ve kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için, yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalardan

ibarettir. İdarenin yürütmekle yükümlü olduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projenin hukuka aykırı olması nedeniyle iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılacak davalar ile idarenin aynı plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak davaların görüm ve çözümü, iptal ve tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine aittir.(Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığı'nın 21.05.2012 tarih ve 2011/264 E. 2012/105 K.sayılı kararı) "Davalı, kamu kurumu niteliğinde olup; dava konusu zarar, kamusal görevin yerine getirilmesi sırasında meydana gelmiştir. İdarenin hizmet kusuru niteliğindeki eylemi sonucu meydana gelen zararlardan dolayı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesi gereğince idareye karşı, idari yargı yerinde tam yargı davası açılması gerekir. Görev sorunu, açıkça veya hiç ileri sürülmese de kendiliğinden (re'sen) dikkate alınır. Mahkemece, yargı yolu yönünden dava dilekçesinin reddine karar verilmesi gerekirken, işin esasına girilerek incelenmesi usul ve yasaya aykırı bulunduğundan kararın bozulması gerekmiştir." (Yargıtay 4. Hukuk Dairesi 2016/10656 Esas 2016/11896 Karar)

1982 tarihli Anayasa'nın 125/son maddesinde idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu hususu düzenlenmiş, 2577 Sayılı İYUK.nun 2/1-b maddesi gereğince idari eylem ve işlemlerden dolayı zarara uğrayanlar tarafından açılan tam yargı davaları idari dava türleri arasında sayılmıştır. İdare tarafından fiilen el atılmamış taşınmazlar ile ilgili zarara sebep olduğu öne sürülen kısıtlılıklar; idari işlem niteliğindeki imar planlarından ve pasif idari eylem niteliğindeki kamulaştırma veya imar uygulaması yapmadan kaynaklandığından uyuşmazlığın idari yargı yerinde çözümlenmesi gereklidir.

11/02/1959 gün ve 17/15 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararının I. bendinde belirtildiği üzere, bir kamu kurumunun görevlerinden olan bir işi yapmayı kararlaştırması idari bir karar olduğu gibi bu kararı yerine getirmek üzere plan ve proje yapıp o plan ve projeler gereğince iş görmesi de idari kararın sonucu olan idari eylemdir. İdari eylemler nedeniyle uğranıldığı iddia edilen zararlar bakımından İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesi gereğince idareye karşı, idari yargı yerinde tam yargı davası açılması gerekir. Görev sorunu, açıkça veya hiç ileri sürülmese de kendiliğinden (re'sen) dikkate alınır.

Mahkememizce yapılan değerlendirmede; somut uyuşmazlıkta davalı tarafından, davacıya ait taşınmazın içerisinden plan ve proje kapsamında beton kanal geçirilmesi nedeni ile uğranılan maddi ve manevi zararların ödetilmesinin talep edildiği, Mahkememizin 24/12/2015 tarih ve 2012/211 Esas 2015/372 Karar sayılı kararı ile davanın maddi tazminat talepleri yönünden kısmen kabulü ile manevi tazminat taleplerinin reddine karar verildiği, verilen bu kararın Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 27/09/2016 tarihli 2016/8095 esas 2016/9083 karar sayılı ilamı ile bozulmakla Mahkememizin 2016/458 esasına kaydının yapıldığı, Malatya İl Özel İdaresi Tarımsal Hizmetler Müdürlüğü'nün 17/06/2013 tarihli müzekkere cevabında dava konusu taşınmaz olan 33 ada 2 parselin bulunduğu muhitte kurum tarafından 2012 yılında sulamaya esas sulama tesisi projesi kapsamında kanal ve sanat yapılan uygulaması yapıldığının bildirildiği, Malatya İl Özel İdaresi Tarımsal Hizmetler Müdürlüğü'nün 29/01/2014 tarihli müzekkere cevabında da dava konusu taşınmaz olan 33 ada 2 parselin bulunduğu muhitte kurum tarafından 2012 yılında sulamaya esas sulama tesisi projesinin belediyenin göstermiş olduğu güzergahta yapıldığının, belediyenin bilgi ve sorumluluğu kapsamında olduğunun, dava konusu taşınmazda kanal yapımı için mecburi olarak yapılan kazı çalışmalarının Kamu yatırımı çerçevesinde yapıldığının bildirildiği, bir kamu kurumunun görevlerinden olan bir işi yapmayı kararlaştırmasının idari bir karar olduğu, bu kararı yerine getirmek üzere plan ve proje yapıp o plan ve projeler gereğince iş görmesinin idari kararın sonucu olan idari eylem olduğu, 1982 tarihli Anayasa'nın 125.maddesinin son fıkrasında idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu hususunun düzenlendiği, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2.maddesinin 1.fıkrasının b bendi gereğince idari eylem ve işlemlerden dolayı zarara uğrayanlar tarafından açılan tam yargı davalarının idari dava türleri arasında sayıldığı, yine aynı kanunun 3.maddesinin 1.fıkrasında idari davaların nerede açılacağının düzenlendiği, idarenin aynı plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, suyolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak davaların görümü ve çözümünün iptal ve tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait olduğu, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 114/1-b maddesi gereğince yargı yolunun caiz olmasının dava şartları arasında sayıldığı, görev sorunu kamu düzenine ilişkin olmakla beraber açıkça veya hiç ileri sürülmese bile yargılamanın her aşamasında mahkemece kendiliğinden araştırılacağı (bkz. Yargıtay 4. Hukuk Dairesi 2016/10656 Esas 2016/11896 Karar Sayılı İlamı), somut uyuşmazlıkta davalı tarafından davacıya ait taşınmazın içerisinden plan ve proje kapsamında beton kanal geçirilmesi nedeni ile uğranılan maddi ve manevi zararların ödetilmesinin talep edildiği, söz konusu talebin 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesi hükmünce bir tam yargı davasının konusunu oluşturduğu ve bu davalara bakma görevinin idari yargı yerine ait olduğu, işbu davanın idari yargıda görülmesi gerektiğinden bahisle Mahkememizin yargı yolunun caiz olmadığı anlaşılmakla davanın HMK 114/1-b ve 115/2 gereğince usulden reddine karar verilmesi gerektiği sonuç ve kanaatine varılarak aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Gerekçesi Yukarıda Açıklandığı Üzere;

Davanın HMK 114/1-b ve 115/2 gereği yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle USULDEN REDDİNE…" karar vermiş; temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 4.Hukuk Dairesince, 28.9.2017 gün ve E:2017/2705, K:2017/5150 sayı ile onanan karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu defa, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

MALATYA İDARE MAHKEMESİ; 26.1.2018 gün ve E:2017/1685 sayı ile, "(…) 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2. maddesinde; a) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları, b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları, c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için

yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar, idari dava türleri olarak belirlenmiş olup, idari yargı yerinde açılacak davaların da bu nitelikteki uyuşmazlıklar olması gerektiği açıktır.

Dava dosyasının incelenmesinde, davacının, Malatya İli, Doğanşehir İlçesi, Söğüt Mahallesi Pürçüklü Mevkiinde bulunan 33 ada 1 parsel sayılı taşınmaza davalı idare tarafından, taşınmazın ortasından beton sulama kanalı geçirilmek suretiyle fiili el atıldığı, davacının bu sebeple taşınmazlarını kullanamadığı ve değer kaybı olduğundan bahisle uğradığı ileri sürülen (fazlaya ilişkin haklar saklı kalmak kaydıyla) 5.000,00 TL manevi, 15.000,00 TL maddi olmak üzere toplam 20.000,00 TL tazminatın ödenmesine karar verilmesi istemiyle Doğanşehir Asliye Hukuk Mahkemesinin 2012/211 esasına kayden dava açtığı, açılan davada adı geçen Mahkemece maddi tazminat talebinin kısmen kabulü ile manevi tazminat talebinin reddine karar verildiği, verilen kararın taraflarca temyiz edilmesi, üzerine Yargıtay 4.Hukuk Dairesinin 27.09.2016 tarih ve E:2016/8095, K:2016/9083 sayılı ilamı ile usul (Görev) yönünden Bozulduğu, bozma kararı üzerine dosyanın 2016/458 esas numarası aldığı, yapılan yargılama neticesinde Doğanşehir Asliye Hukuk Mahkemesinin 23/02/2017 tarih ve E:2016/458, K:2017/25 sayılı karar ile idari yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle "Görevsizlik Kararı" verildiği, verilen kararının Yargıtay 4.Hukuk Dairesinin 28.09.2017 tarih ve E:2017/2705, K:2017/5150 sayılı ilamı ile onanarak 28/11/2017 tarihinde kesinleşmesi üzerine Mahkememizce bakılan davanın açıldığı anlaşılmakta ise de, davalı idarece "Malatya İli, Doğanşehir İlçesi, Söğüt Beldesi Sulama Tesisi Onarım ve Tamamlama Projesi" kapsamında yapılan sulama suyu kanalının bir kısmının davacıya ait anılan taşınmazlar içerisinden geçirildiği, ancak ortada proje bulunsa dahi 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu uyarınca herhangi bir kamulaştırma yapılmaksızın davacı taşınmazlarına kamulaştırmasız el atıldığı, bu durumda ise, kişilerin mülkiyetine el atma, diğer bir deyişle, haksız fiil neticesi uğranılan bir zararın sözkonusu olduğu; bu nedenle, ortada idari işleme dayalı idari bir eylem bulunmadığı, dolayısıyla uğranılan bu zararların tazmini istemine ilişkin açılan bu davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli bulunduğu kanaatine varılmıştır.

Nitekim Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, emsal alınabilecek bir uyuşmazlıkta verdiği 30/11/2015 gün ve E:2015/683, K:2015/759 sayılı kararı da bu yöndedir.

Bakılan dava, Doğanşehir Asliye Hukuk Mahkemesi'nce verilen 23/02/2017 tarih ve E:2016/458, K:2017/25 sayılı görevsizlik kararının 28/11/2017 tarihinde kesinleşmesinden sonra açıldığından, 2247 sayılı Kanun'un 19.maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesi zorunluluğu doğmuştur.

Açıklanan nedenlerle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Doğanşehir Asliye Hukuk Mahkemesi'nde bulunan dava dosyası da temin edilmek suretiyle Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosyanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince bu konuda karar verilinceye kadar ertelenmesine…" karar vermiş, Mahkemece 31/01/2018 tarihli üst yazıyla gönderilen dava dosyaları, 6.2.2018 tarihinde kayıtlarımıza girmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Nuri NECİPOĞLU'nun Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN, Birgül KURT ve Turgay Tuncay VARLI'nın katılımlarıyla yapılan 20.4.2018 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacının maliki olduğu üzüm bağı niteliğindeki taşınmazının içinden kamulaştırma yapılmaksızın beton su kanalı geçirilmesi ve bazı üzüm bağlarının sökülmesi nedeniyle uğranıldığı ileri sürülen maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açılmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanununun "Amaç" başlıklı 1.maddesinde; "Bu Kanunun amacı, belediyenin kuruluşunu, organlarını, yönetimini, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usûl ve esaslarını düzenlemektir." hükmüne; "Belediyenin görev ve sorumlulukları" başlıklı 14.maddesinin birinci fikrasının a bendinde; Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla;

a) İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları (Bu Kanunun 75 inci maddesinin son fıkrası, belediyeler, il özel idareleri, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi oldukları birlikler ile ortağı oldukları Sayıştay denetimine tabi şirketler tarafından, orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları ile Devlete ait her derecedeki okul binalarının yapım, bakım ve onarımı ile tefrişinde uygulanmaz.); sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır. (Mülga son cümle: 12/11/2012-6360/17 md.) (…) (Ek cümleler: 12/11/2012-6360/17 md.) Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorundadır. Diğer belediyeler de mali durumları ve hizmet önceliklerini değerlendirerek kadınlar ve çocuklar için konukevleri açabilirler." hükmüne yer verilmiştir.

İdarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine

ait olduğu; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunulduğu; özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerince çözümleneceği, yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunmaktadır.

Nitekim yukarıda belirtilen genel kabul doğrultusundaki Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulu'nun 11.2.1959 günlü, E:1958/17, K:1959/15 sayılı kararının, III. Bölümünde, "İstimlâksiz el atma halinde amme teşekkülü İstimlâk Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden almış olması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmuş durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir.

Bundan başka, bir amme teşekkülü tarafından bir tesisin yaptırılması sırasında Devlet malı olmayan yerlerden toprak alınması veya böyle yerlere toprak veya moloz yığılması neticesinde meydana gelen zararların tazmini davası da başkasının malına amme teşekkülünün dilediği gibi el atma hakkı bulunmadığı ve plan ve projelere ve şartnamelere başkasının malına ihtiyaca göre el atılabilmesini gerektirecek esaslar konulamayacağı cihetle, haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılır.

Yapılan işlerin plan veya projeye aykırı olarak yapılması hali de idari karara aykırı bir hareket bulunması itibariyle yine idari kararın tatbiki olan bir fiil sayılamaz ve bu bakımdan bu iddia ile açılmış bir dava haksız fiilden doğan bir davadan ibaret olacaktır.

Bu bentte anılan davalar, içtihadı birleştirme kararının dışında kaldıklarından kararın bunlara şümulü yoktur" denilmektedir.

Davacı vekili; müvekkilinin 7820 m2.lik üzüm bağı niteliğindeki taşınmazının alt sınırından toprak ark vasıtasıyla geçen kaynak suyunun, Belediye Başkanlığı tarafından, beton kanala dönüştürülerek bağın ortasından götürüldüğü, uzunlamasına 300 m, enine 10 m kadar üzüm bağının söküldüğü, seviyesinin düşürüldüğü, kalan kısmı da dik yamaç oluşturularak heyelana ve toprak kaymasına uygun bir hale getirildiği; bir-iki metre derinliğinde düz bir yol haline getirilen kısım nedeniyle bağın bütünlüğünün bozulduğu, kalan kısmın da kullanılmaz hale geldiği; yasal bir kamulaştırma yapılmadığı, malikine haber verilmediği, dolayısıyla, bunun bir bakıma mülkiyet hakkına tecavüz ve fuzulen işgal olduğu iddiasıyla, uğranılan zarara karşılık maddi ve manevi tazminat davası açmıştır.

Dava dosyalarının incelenmesinden; uyuşmazlığın çözümü amacıyla Asliye Hukuk Mahkemesince yerinde keşif yapıldığı; konuya ilişkin olarak bilirkişilerden raporlar/ek raporlar alındığı, ilgili kurumlardan bilgi temin edildiği; buna göre, dava konusu taşınmazın bulunduğu muhitte Malatya İl Özel İdaresi Tarımsal Hizmetler Müdürlüğü tarafından, 2012 yılında sulamaya esas sulama tesisi projesi kapsamında kanal ve sanat yapıları uygulaması yapıldığı; projede dava konusu taşınmazın ada ve parsel numarasından bahsedilmediği, anılan Kurum tarafından; projenin belediyenin göstermiş olduğu güzergahta yapıldığının belirtildiği; dosyalar kapsamında, toprak su arkının beton kanala dönüştürüleceğine ilişkin davacıya tebligat yapıldığı yönünde bilgi ve belgeye rastlanmadığı, kamulaştırmaya yönelik bir çalışmanın da bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Mülkiyeti davacıya ait taşınmazdan, beton su kanalı geçirilmesi ve üzüm bağlarının sökülmesi nedeniyle meydana gelen zararın tazmini söz konusu olduğundan, davanın haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılacağı kuşkusuzdur.

Belirtilen duruma ve davanın niteliğine göre, idarenin ayni bir hakka müdahalesinin hukuka uygunluğunun yargısal denetimi işin esasını teşkil etmekte olup, açılan dava ile bir idari tasarrufun iptalinin ya da böyle bir tasarruf nedeniyle uğranılan zararın tazmininin istenilmemiş bulunması karşısında, haksız fiilden doğan zararların tazmini davasının, özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, Malatya İdare Mahkemesi'nin başvurusunun kabulü ile,Doğanşehir Asliye Hukuk Mahkemesinin 23.2.2017 gün ve E:2016/458, K:2017/25 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Malatya İdare Mahkemesi'nin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Doğanşehir Asliye Hukuk Mahkemesinin 23.2.2017 gün ve E:2016/458, K:2017/25 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA 20.4.2018 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Nuri NECİPOĞLU	Şükrü BOZER	Mehmet AKSU	Alaittin Ali ÖĞÜŞ

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi AYDIN	Birgül KURT	Turgay Tuncay Varlı